

Лабораторна робота № 6. Визначення рН та лужності води

Ульяницький Олександр

11 лютого 2010 р.

Спеціальні прилади, реактиви, посуд

1. Скляний рН-чутливий електрод.
2. Стандартний розчин HCl , 0,1 моль/л.
3. Стакан на 250 мл
4. Мікробюретка на 5 мл.

Порядок виконання роботи

Підготувати до роботи рН-метр згідно інструкції. Піпеткою відбирають пробу води об'ємом 100,0 мл, переносять її в стакан ємністю 250 мл, електроди промивають дистильованою водою, досліджуваною водою та занурюють у стакан з досліджуваною водою та включають прилади. Стакан вміщують на магнітну мішалку та включають її.

Визначення рН води. Включають рН-метр, натисненням кнопки "рН". Після досягнення сталого значення записують показання приладу. Розраховують концентрацію іонів водню за наближеною формулою:

$$[H^+] = 10 - \text{рН моль/л}$$

Виміряне значення рН досліджуваного зразка води становить , отже визначаємо її лужність.

Визначення лужності. Пробу води, що ми перенесли у стакан титруємо стандартним розчином HCl , додаючи його з мікробюретки по 0,2 мл, а поблизу рН 8 та 4 — по 0,1 мл. Після додавання кожної порції титранту та встановлення рівноваги, записуємо рН. За отриманими результатами будуємо криву в координатах "рН — V_{HCl} ". За перегинами кривої визначаємо V_1 та V_2 .

Табл. 1: Результати титрування води розчином HCl . ($C_{HCl} = 0,1$ моль/л, $V_{\text{проби}} = 100$ мл)

$V_{HCl}, \text{ мл}$	pH_1	pH_2	pH_3
0,1	7,78	7,78	7,62
0,2	7,43	7,35	7,33
0,3	7,21	7,16	7,12
0,5	6,88	6,87	6,80
0,7	6,64	6,61	6,57
0,9	6,40	6,38	6,33
1,1	6,16	6,14	6,10
1,3	5,82	5,78	5,78
1,4	5,58	5,55	5,53
1,5	5,22	5,09	5,12
1,6	4,38	4,27	4,22
1,7	3,78	3,72	3,70
1,8	3,49	3,45	3,59
2,0	3,16	3,15	3,15
2,2	2,98	2,96	2,98
2,4	2,85	2,83	2,91
2,6	2,75	2,74	2,84
2,8	2,66	2,66	2,66

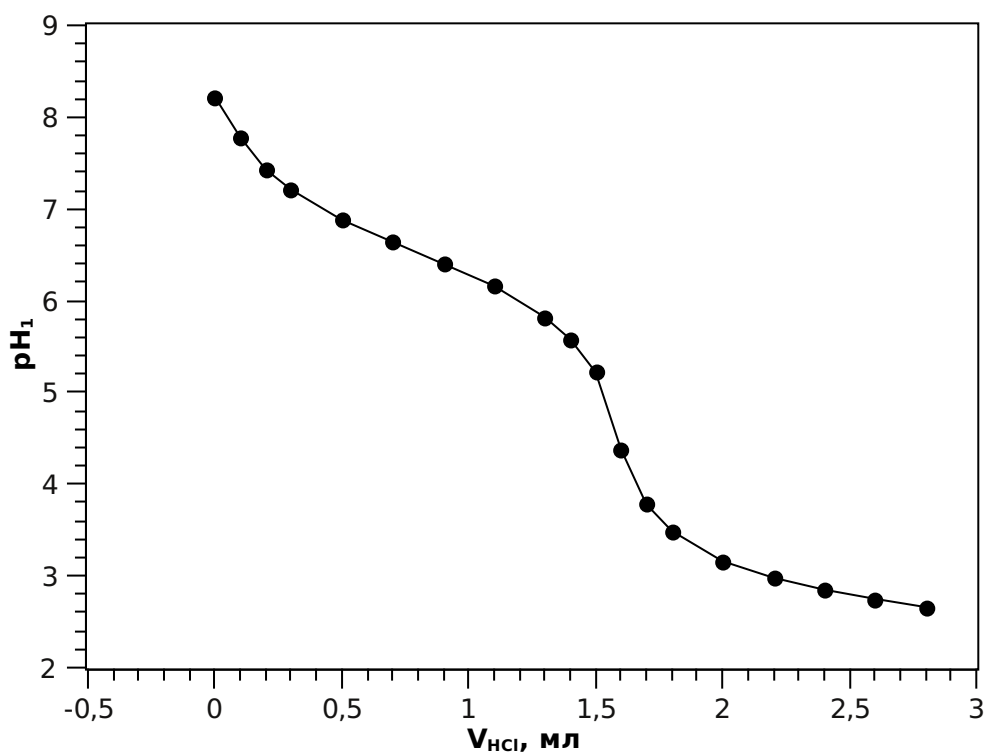

Рис. 1: Крива титрування води 0,1 М розчином HCl (дослід 1.)

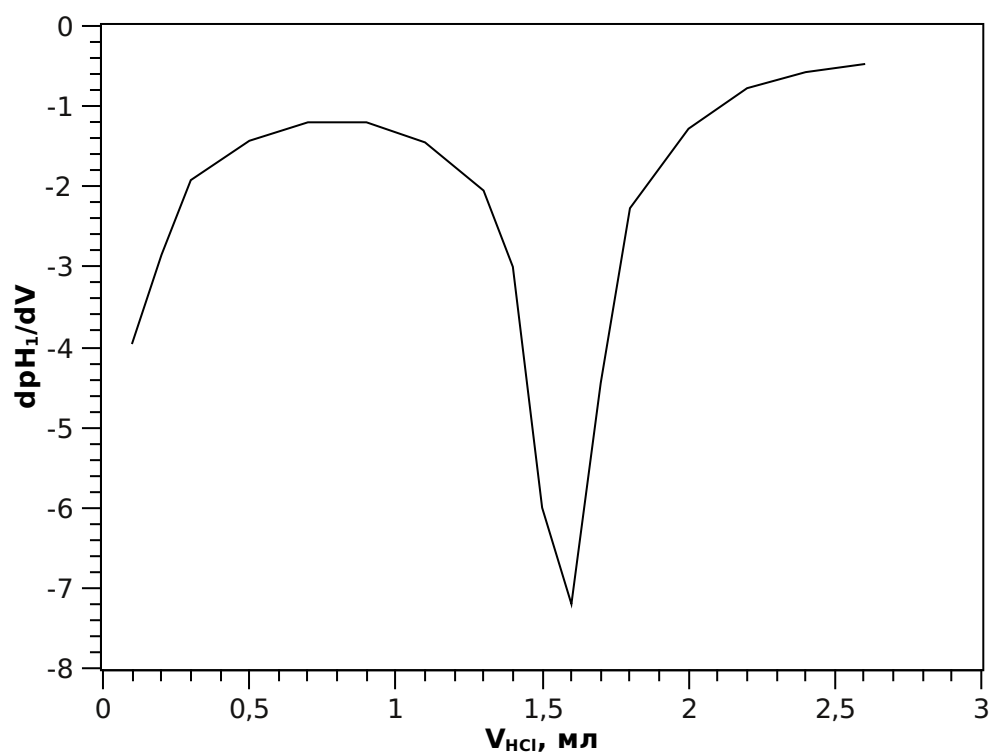

Рис. 2: Диференційна крива титрування води 0,1 М розчином HCl (дослід 1.)

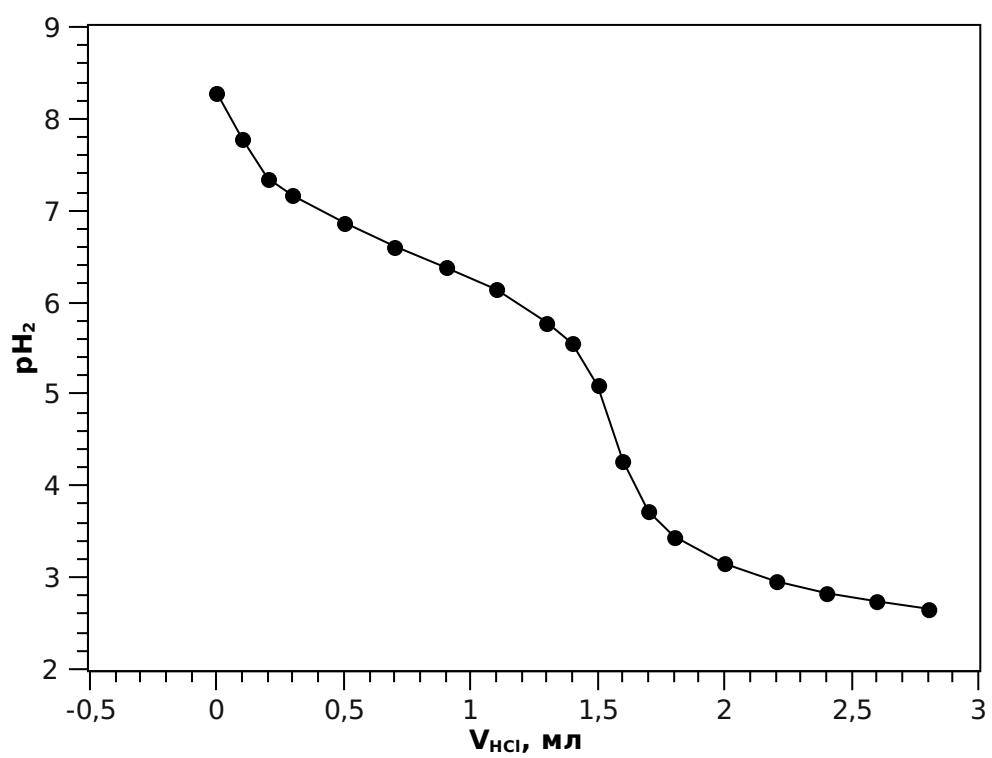

Рис. 3: Крива титрування води 0,1 М розчином HCl (дослід 2.)

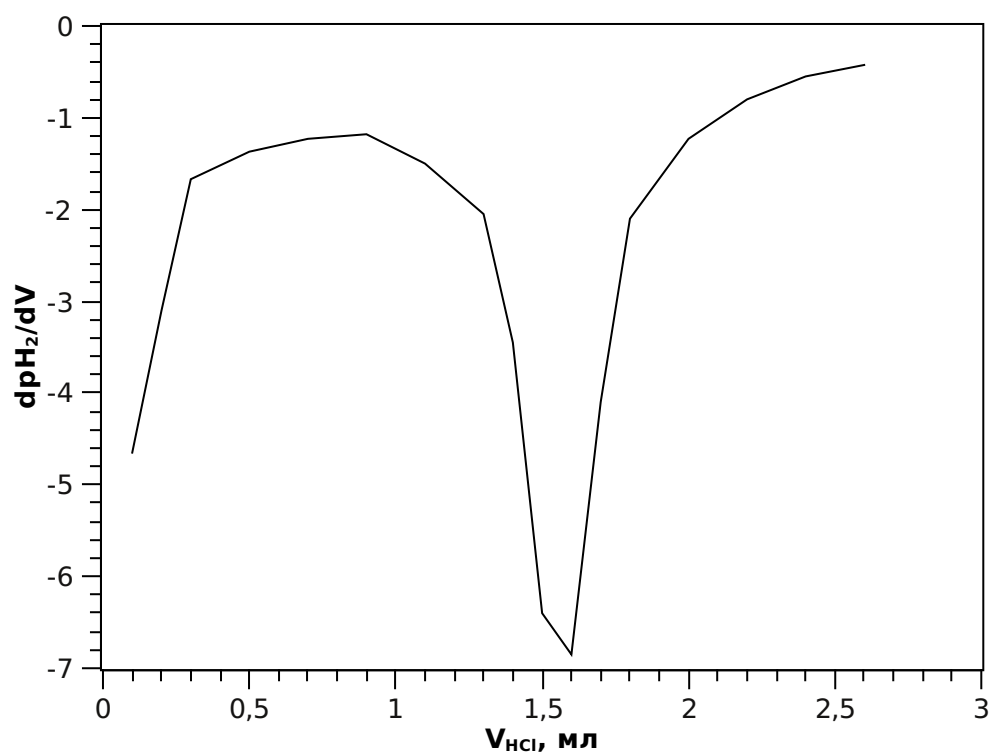

Рис. 4: Диференційна крива титрування води 0,1 М розчином HCl (дослід 2.)

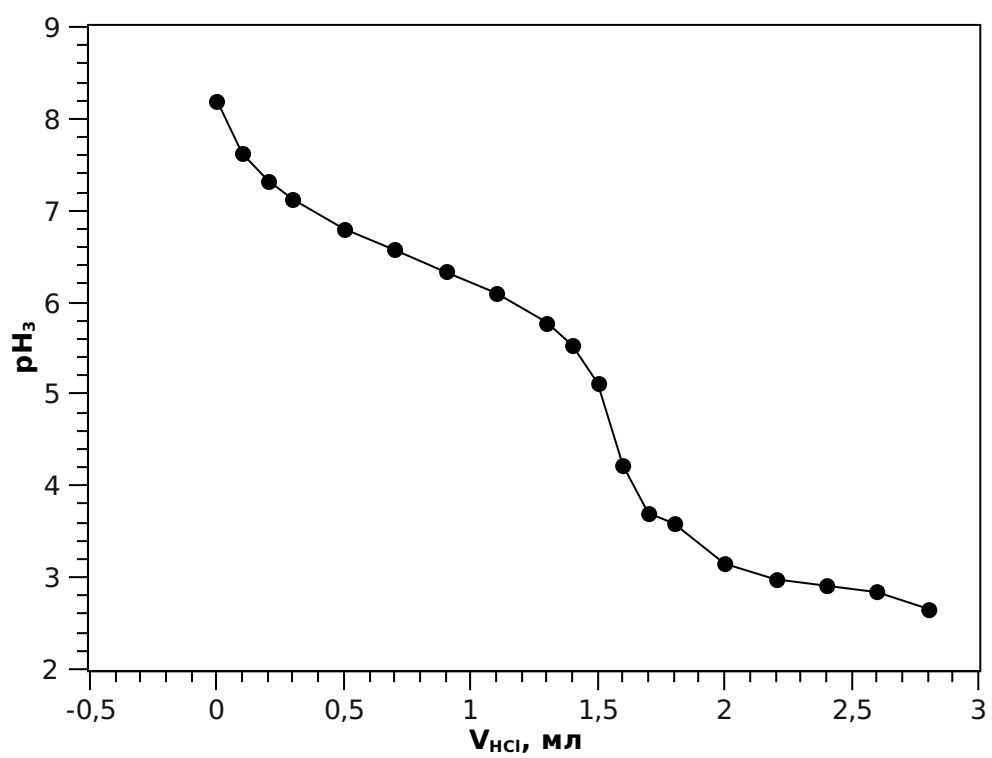

Рис. 5: Крива титрування води 0,1 М розчином HCl (дослід 3.)

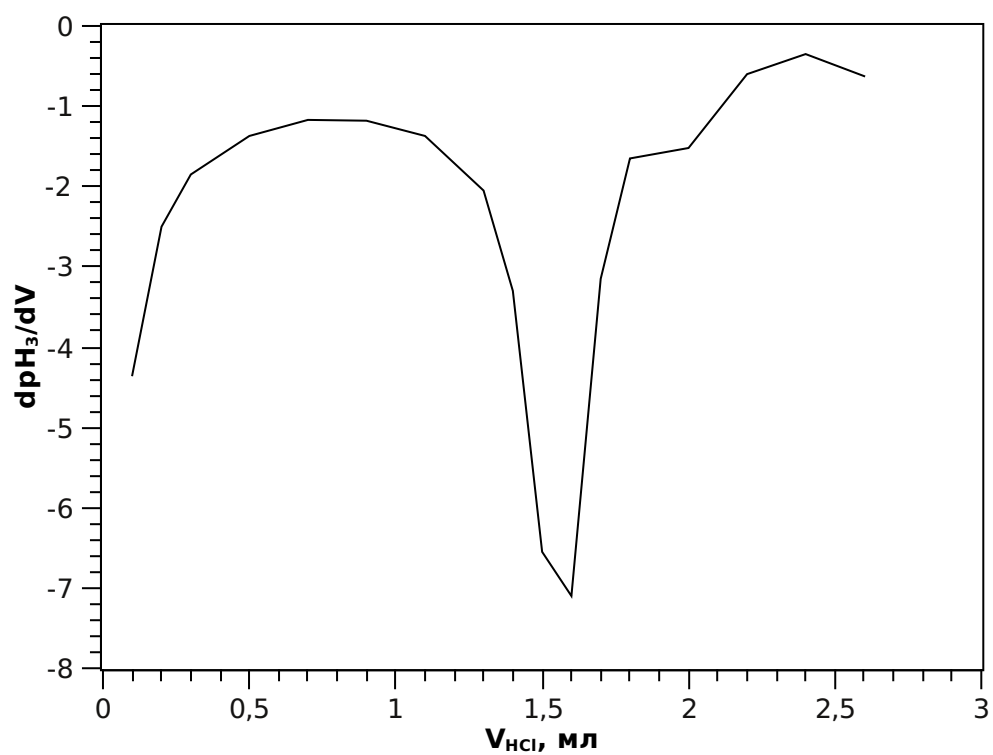

Рис. 6: Диференційна крива титрування води 0,1 М розчином HCl (дослід 3.)

Результати

При обробці кривих було знайдено відповідні точки еквівалентності де існує рівновага $[HCO_3^-] = [H_2CO_3]$. Вони відповідають $V = 1,60266$ мл (при $pH = 4,187$). За V визначають *загальну лужність* (q)

$$q = \frac{N \cdot V \cdot 1000}{V_{ал}},$$

де V — об'єм кислоти у точці еквівалентності, мл; $V_{ал}$ — об'єм аліквоти води, мл; N — нормальність стандартного розчину HCl , моль/л.

$$q = \frac{0,1 \cdot 1000 \cdot 1,60266}{100} = 1,60266 \text{ моль/л}$$